

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — Тел. У. Н. Союз: bErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

КРАЄВА ЖАЛОБА ПІСЛЯ СМЕРТІ ФОРЕСТАЛА

Вашингтон, 22 травня. — Президент Труман, члени його кабінету й інші високі урядовці віддали почесні невідомі Джеймсові Форесталеві, як такому, що стояв на службі своїй країні з повнотою й зрозумінням свого обов'язку. „Отой талановитий і відданий справі прилюдний слуга був справедливою жертвою війни так, наче б він загинув на фронті“ — сказав Труман після того, як його сповістили про смерть першого секретаря оборони. Описав президент видав прокламацію з наказом, щоб національний прапор був вишитою в половині машти на всіх прилюдних будинках на знак жалоби.

Джеймс Форестал, недавній секретар оборони, перебував від 2 квітня в федеральній морській шпиталі у Бетесда, Мд. для віднаєкання здоров'я. Попереднього дня він зрезігував зі свого високого становища, яке він займав від 17 вересня 1944 р. Давніше він був підсекретарем секретарем морської війни від 1940 р. і секретарем від 1944 р. За час його урядування припала друга світова війна й об'єднання всіх трьох ділянок збройних сил в один секретаріат красної оборони. Серед безчислених праць він надірав своє здоров'я й тому зрезігував з відповідального становища. Безпосередньо після прохвоту до шпиталю похвалилася оповістка, що Джеймс Форестал вичерпаний зі сил наче б він перебував на полі бою. Після місяця лікування він почав приходити до здоров'я, однак попов у медіколію. У неділю 22 травня в 2 години по півночі, читаючи переклади грецьких трагедій Софокла, Форестал кинувся з 13 поверху шпиталю і забився. Його смерть вважалася за трагедію і тому вона викликала загальне, потрясіння й жалю. Його жінка й один син були в хвилині смерті в Парижі. Вони приїхали на похорон літаком президента, який щойно завіз секретаря Ачесона на конференцію міністрів Чотирьох Потуг.

44 ЛЮДЕЙ ЗГІНУЛО В ТОРНАДАХ

З кінцем минулого тижня навістили буревії з Хмароломи кілька штатів Середнього Заходу, як Пенсильвію, Вирджінію, Вест Вирджінію, Кентукі, Тексас, Мізаурі, Індіану, Ілліной, Алабаму. До неділі ввечера наспіли зливи з розмірів торнада, які виказують, що найменше 219 осіб було покалічених, а 44 забитих або втоплених. Знищених домів нараховують 900. Фотографічні знімки, поміщені у великих щоденниках, виказують різні дивогляди, які поробили буревії при ломанні дерев, повертанні стовпів, а навіть і цілих домів.

ЗАСТРІЛИЛИ ІНСПЕКТОРА З ФАБРИКИ ФОРДА

Виндзор, Онтеріо, в Канаді. — Вільям Д. Аллен, інспектор фабрики Форда, дістав постріл з рушниці на такий лад, як свого часу пострілено президента Автмобілейної юнії, Волтера Рутера. Аллен сидів при столі кухні свого дому ранком у неділю, коли хтось стрілив до нього крізь вікно з віддалі сьоми стін і забив на місці. Поліція каже що нема причини лутити теперішній страйк зі смертю Аллена.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ В БОРОТБІ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ СИЛЬНІШИЙ ВІД АТОМОВОЇ БОМБИ

ІНТЕРЕСНІ ТВЕРДЖЕННЯ Г. В. БОЛДВИНА В НЬО ЙОРК ТАЙМС-І

Відомий американський військовий спеціаліст та знавець європейських справ, Гансон В. Болдвин, пишучи в недільному виданні Нью Йорк Таймсу (з 22-го травня) про „Атомову Бомбу і Політику“, стверджує, що в есентуальній війні проти Соціалізму та націоналізму інших поневоленних Советами народів можуть бути сильніші від атомової бомби, якщо їх належно використається. В доказ своїх тверджень Болдвин наводить приклади з останньої війни, коли то напочатку в багатьох містах і місцевостях України населення вітало німців як визвольників, українські воїни масами дезертували зі союветської армії та були готові боротися проти свого „большевицького гнобителя, але всі вони опісля почали безпощадну боротьбу проти німців, як тільки ті виявили своє справжнє нацистичне обличчя та самі почали поневолювати здобуті від большевицької території й на них заводили свою неволю. На тій підставі Болдвин приходить до висновку, що націоналізм українців та інших під-союветських народів може стати наймогутнішою зброєю у війні проти большевизму, якщо його відповідно використається. Натомість ужиття атомової бомби проти поневоленого Советами населення та проти його міст і його країн, може тільки скоординувати ці народи з большевиством та знову повторити історію з другої світової війни. Болдвин не думає, що ужиття атомової бомби могло б швидко закінчити війну, бо большевики, рахуючись з фактом атомової війни, вже тепер розпорюють свої війська по територіях європейських країн. Він твердить, що скінчення атомової війни, вже тепер розпорюють свої війська по територіях європейських країн. Він твердить, що скінчення атомової війни, вже тепер розпорюють свої війська по територіях європейських країн.

ПЕРЕГОВОРІ НАД ПОСТІЙНИМИ ЗВ'ЯЗКАМИ З БРАЗИЛІЄЮ З НАГОДИ ПОБУТУ ПРЕЗИДЕНТА ДУТРИ

Нью Йорк вчора оповіщено бразилієцького президента Евірка Гаспара Дутру після того, як він у неділю був прийнятий на Службі Божій в катедрі св. Петра, потім на обіді в кардинала Френсиса Спелмана, поплудні на спеціальній програмі в Радіо Сіті Мюзик Голд, а ввечір на фестивалі в Нелсона Ракефелера в його палаті в Покантіко-Палас, Н. Я.

Заки през. Дутра вліхав до Нью Йорку, з Вашингтону, він відбув конференцію з през. Труманом у Білому Домі, де складено програму про взаємовідносини між Бразилією й Злученими Державами на найближчий час. Оповідка, яку передано до преси після конференції, обіймає далекойдучі економічні й культурні цілі. На першому місці кладеться потреба вилски технічної місії з Злучених Держав для провірки природних багатств Бразилії й складення програми їх розвитку. Тому, що розвиток мав би йти при допомозі приватного капіталу, заходить потреба заключення контракту між обома країнами. Досі інвестувати уже в Бразилії значні капітали Нелсон Ракефелер й його досвід стане взірцем для дальшої інвестиції. Коли буде покінчена праця технічної місії, тоді приїде до Злучених Держав бразилієцький міністер фінансів для законного оформлення економічної співпраці.

КРИВАВА РОЗПРАВА БОЛЬШЕВИКІВ ЗІ СТРАЙКУЮЧИМИ РОБІТНИКАМИ В БЕРЛІНІ

ОДИН ВЕШТИН І 1,000 РАНЕНИХ ПІД ЧАС ЗАВОРУШЕНЬ; КОМУНІСТИЧНІ СТРАЙКОМІ ДОПОМАГАЮТЬ ПОЛІЦІЇ ЗДАВЛЮВАТИ СТРАЙК

Берлін, 23 травня. Зупинили місцеві міської залізничні в останніх двох днях стали тереном кривавої розправи большевиків зі страйкуючими німецькими залізничниками. Робітники на цій залізничній в західних секторах, що є під союветською адміністрацією, домогалися, щоб їм виплачувати їхню платню в курсуючій в тих секторах західно-німецької валюті. Після того, як большевики відмовилися задовольнити їхні домогання, вони проголосили

ЧЕСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ЗНИЩАЛИСЯ НА ДЗАРЕШТОВАНИМИ АМЕРИКАНЦЯМИ

Франкфурт, Німеччина, 23 травня. З американської головної квартири тут повідомлено, що чеські власті вчора звільнили заарештованих ще в дні 9-го грудня м.р. двох американських воїнів та засуджених опісля один на 12 і другий на 10 років тюрми за „шпигунство“, що було причиною офіційного американського протесту. Тепер їм „прощено“ вину, до якої вони ані не почувалися, ані якої їм не доказано. Вчора їх переправлено через кордон до американської зони і їх з черги заарештували за „відсутність без дозволу“. Воїни оповідають, що чеська поліція в тюрмі знущалася над ними, їх били і копали, домагалися від них признання в злочині, якого вони не поповинили, тільки припідково заблукавшись через кордон на територію Чехословаччини. Тепер їм „подаровано“ кару на підставі окремого декрету президента.

ХОЧУТЬ ДЕПОРТУВАТИ АМЕРИКИ НЕБАЖАНИХ ЧУЖИНИЦЬ

Вашингтон. — Генеральний прокуратор Там С. Кларк звернувся до конгресу з домаганням приспінити ухвалення законопроекту Робса, який має на меті перевести депортації небажаних чужинців, яких число під теперішню пору вносить понад 3,000 осіб. Кларк згадав за втечу Гергарда Айслера як приклад, що може статися в інших випадках приловлення небажаних чужинців. Кларк повідомив теж Верховний Суд про втечу Айслера і зажадав відкинення його апеляції від присуду, що він винуватий у погорді конгресу.

СВІДОЦТВА З ВІДБІТОГО КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Вилксбері, Па. — Щоденник „Таймс Лідер“ з 19. травня містить новинку про покінчення курсу української мови для дорослих в У. М. С. А. під управою проф. Григорія Германа з місцевої високі школи („гайскула“). У курсі брали участь 26 студентів і студенток і всі вони дістали сертифікати з успіху науки. Предсідником підчас церемонії був адв. Йосиф Г. Томашчик, а диплом роздавав панна Луїза Дікінсон, секретарка освітнього відділу. Кожен студент дав доказ свого знання української мови, після чого промовив проф. Герман, якому студенти дали дарунко. Після роздачі дипломів відбулася забава, в якій виконано низку українських народних танків. Щоденник „Таймс Лідер“ містить поіменний список студентів та студенток, які покінчили перший прилюдний курс української мови, улаштований в Долині Вайомінг Валей.

ПОЧАЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ „ЧОТИРЬОХ ВЕЛИКИХ“ В ПАРИЖІ

ЗАХІДНІ МІНІСТРИ НА ОКРЕМИХ НАРАДАХ УЗГІДНИЛИ СВОЄ СТАНОВИЩЕ ДО ПООДИНОКИХ СПРАВ.

Париж, 23 травня. — Сьогодні в год. 4-тій після полудня тут має початися рішальна для дальшої долі світу конференція міністрів закордонних справ чотирьох великодержав: Злучених Держав Америки, Великої Британії, Франції і Союветського Союзу. Головним предметом нарад буде справа Німеччини, але загально вважалося, що від вислуду цієї конференції залежатиме дальша доля світу. Американський секретар штейту Дін Ачесон, британський секретар закордонних справ Ернест Бевин та французький міністер закордонних справ Роберт Шуман вчора відбули свої окремі наради та встановили спільну політичну лінію в усіх справах, що можуть виринути під час конференції, як теж обміркували цілий ряд справ, які вони самі повинні поставити на порядок нарад. Між іншим вважалося, що західні міністри, крім проблеми Німеччини, думають видвинути на нарадах зі союветським міністром теж справу мирового договору з Австрією, натомість підкреслюється, що вони були б проти обговорювання справи большевицької п'яти-колонної війни в Греції, якщо б Совети цю справу андигнували. Звертається увагу, що західні представники початково планували тільки ствердити, що союветська облога Берліна закінчена і перейти над тою справою до порядку дня, але вони готові змінити свою думку та домагатися окремого обговорення справи Берліна, якщо господарські і політичні неясності зі союветського боку будуть в тому місці продовжуватися. Щодо самої Німеччини, західні міністри погодилися обстоювати приготувану в місті Вонн конституцію німецької федеративної держави як базу для поладження цілої німецької проблеми. Німецькі країни союветської зони могли б до тої федерації приступити. Конференції Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав оправдано приділяється в світі найбільшу увагу.

ДВОХ ЗАСУДЖЕНИХ ВОЄНИХ ЗЛОЧИНЦІВ ВТЕКЛИ З ТЮРМИ

Ляндсберг, Німеччина, 23 травня. — Зі сильною хоророю місцевої тюрми пошастило втекти двом німецьким воєним злочинцям, засудженим на довіжниту кару. Втекли Альберт Віплінгер, засуджений на до смертну тюрму, і Вернер Грюнес, засуджений на 20 років. Це перший випадок втечі воєних злочинців з цієї тюрми, що стоїть під американським наглядом.

ІТАЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ЗРИВАЮТЬ З КОМУНІСТИЧНИМИ П'ЯТКО-ЛОННИКАМИ

Рим, 23 травня. — Італійська Республіканська партія офіційно повідомила про формальне виступлення її робітничих представників з опанованого комуністами союзу професійних спілок. Рішення сесії винесено після того, як анкета, переведена між 100,000 робітників Республіканської партії виявила, що 92 на 100 робітників не хотіли залишитися в комуністичному профсоюзі. Після виступу республіканців, в італійській Генеральній Конфедерації Праці, крім комуністів, залишаються ще тільки праві соціалісти. В інші виступили вже раніше.

МОС КОВСЬКА „ПРАВДА“ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ЗАХІДНИМ „УЛЬТИМАТОМ“

Москва, 23 травня. — В Москві, подібно як і на Заході, приділяється велику увагу конференції закордонних міністрів, що сьогодні починається в Парижі. Московська партійна „Правда“ в кореспонденції свого диспувача з Парижа вже наперед остерігає, що західні союзники практично приготували свій ультимат до Совітів, домагалися або згоди на їх пропозиції, або відкидаючи будь-яку згоду взагалі.

КОМУНІСТИ ПРОДОВЖУЮТЬ ДЕМОНСТРУВАТИ В СПРАВИ АЙСЛЕРА

Лондон, 23 травня. — Місцеві комуністи продовжують демонструвати за звільнення одного з провідників большевицької п'ятої колонії в Злучених Державих, Гаргарда Айслера, що відікрав 23,000 доларів кавці та втік з Америки тасмно на польському кораблі. На домагання американських властей його заарештували в Англії і тепер ведеться справа його видачі.

Вол. Дорошенко.

Культурно-освітня та наукова праця в таборах і для тaborів

(II ПЛЮСИ І МІНУСИ).

В Австрії виходило понад 20 часописів. Отже разом понад 300. Тільки французька зона поки що не може похвалитися ні одним, періодиком. Правда, не всі ці часописи були високої вартості, багато з них було недовговічних, але, безперечно, велика більшість їх робила життєво важливе, даючи своїм читачам цікаву й корисну лектуру. Деякі з них були добре редаговані й гарно оформлені. Досить згадати такі видання, як „Арка“, „Українське Мистецтво“, „Літературно-Науковий Вісник“, то що. З наукових часописів слід відіти видання Наукового Товариства ім. Шевченка — „Своєчасне й Минуле“ та „Записки“, що продовжують на скитальщині славні традиції нашої найстаршої наукової установи.

Від осені 1945 р. до осені 1946 р. в американській та англійській зоні Німеччини виходило понад 270 різних періодиків (не рахуючи якихось десятих одиниць), — газет, журналів: політичних, літературних, мистецьких, наукових, церковно-релігійних, жіночих, дитячих, юнацьких, пластових, спортивних, технічних і взагалі фахових та органів різних товариств і об'єднань.

В таборах або навколо їх організується й видавництво книжок, — белетристики, підручників, релігійної й дитячої літератури, то що, та повстають газети й книжкові кіоски й книгарні.

З бібліотек видавництва згаданого „Вісника“, „Арка“, „Українське Мистецтво“, „Літературно-Науковий Вісник“, „Укр. Слово“ і „Часу“ та ін.

Вся ця література спочатку друкується на циклостил, а по якійсь часі виходить і справжнім друком. Друкарська продукція еміграції прибирає поважні розміри.

На жаль, грошова реформа, так зв. „верунг“, переведена в червні 1948 р. призвела до буйного розвитку українського видавничого руху на еміграції, страшенно піднісши ціни друку.

Це незвичайно болюче відбилося передовсім на потребах нашого шкільництва, до обговорення якого й переходимо. Шкільна справа з самого початку висунулася на перший план у житті української еміграції. „Вісник“ став на ноги. Не було табору, де б не було бодай прилюдної школи, а по більшій скупченості можна побачити майже всі ті типи, що були в краю. Отже крім дитячих садків та народної школи, без яких не міг обійтися ні один табір, пов-

Книжкової Палати на еміграції. Він збирає по сім примірників усіх емігрантських друків, призначаючи їх для головних бібліотек України (Київ, Харків, Львів, Одеса, Катеринослав, та для українського закарпатського архіву. На жаль, не всі українські видавництва на скитальщині відкликаються на заклики Архіву-Музею, не розуміючи всієї ваги його заходів.

В останньому часі прибула ще одна установа, тісно зв'язана з українською книгою, — Книгоцентр, що має загальне своє завдання просувати книжку в читачу масу, піклуватися нею від самого початку, себто від автора, до читача. Книгоцентр видаватиме в 1949 р. свій часопис.

О. Огнєвич, Шікаго, Іл.

Приймати але те, що добре й моральне

Не збираюся критикувати, а тим менш реформувати Америку. Це й було б мені, як гостеві, якого Америка щойно прийняла, навіть непристойно. Але ж годі не завважувати факту, про який самі американці зачинають щораз голосніше й боритися, себто про зростаючу злочинність серед малолітніх, розводів пошесті і захитання подружжя і родинного життя. Про злочинність серед молоді багато пишеться, уряджується дискусія старших з молоддю. В справі розводів вже є різні законопроекти, зокрема „кулінг“ — реченнями, що мали б темпо цієї спеціальної неуги хоч трохи припинити. Теж слідна кампанія церкви проти зматеріалювання, розбиття родинного життя, відчуження дітей від родичів і т. п.

На маргінесі цього хвчу подати кілька моїх спостережень і міркувань. Сподіваючись приїзду братів з Європи вибрався я на пошукування за мешканцями для них. Мешканці знайти трудно, але кімнатку при родичі знайти можна. Про це я переконався, бо так на своїй власній вулиці знайшов. Три самітні старші жінки, які самі займали велике помешкання, де можна б більше людей примістити. Мене, зацікавило, чому ці жінки живуть самітні і чи не має в них дітей, при яких вони знайшли б розраду і поміч в старших літах. Що ж я довідався?

Дочка одної з цих жінок живе в цьому самому домі в довшіх помешканні, але до матері рідко заглядає, але маю дочку на селі, а другу полоти теж дочкою і внуками не дуже — то цікавиться. Дочка бабусі ми очікували з нетерпінням інший дім, винаймає його чужим людям за 80 дол. місячно, а мамі платити за не-

Переходячи до позашкільної освіти в першу чергу... і т. д.

Не забувала наша таборова інтелігенція й про бібліотеки, читальні та позашкільну освіту, влаштовуючи різні курси та доповіді.

В першу чергу треба згадати про курси для неграмотних, що мали евфемістичну назву „доповняючої вечірньої народної школи“; курси різних чужих мов — англійської, єспанської, французької, тощо. Спорадично, час від часу, відбувалися й відбуваються різні коротко-реченцеві перевишколені курси — шоферські, радіо-технічні, кравецькі, городничі, пасічників, молочарські, бухгалтерські тощо.

(Дальше буде).

на далекі проходи, на „могили“, на город за ставом. Бабуня собі сиділа, відпочивала, а нас п'ятеро мов зайці гасали довкола. А родичі були за нас спокійні, бо знали, що бабуня наглядяє... І не тільки наглядяє. Вона була не лише, як тут кажуть „бейбі-сіттер“, але давала нам ширі й глибокі моральні вкавки, здобуті великим життєвим досвідом, які залишилися нам на ціле життя. Я собі деякі слова добре затамив, хоч зрозумів їх тоді, аж виріс і як життя зачало надавати болючі удари. Тепер розумію, чому не треба ніколи жалітися, бо це ніщо не може, та що лиш своя голова і свої руки тобі допоможуть. Не треба шукати легкої приязни, бо вона скоро минеться в невиваї... Чесність, гладка поведінка чомогать проїти життєвий шлях... Так, так, бабусю, святі були твої слова і я вдячний за не одну науку!

Такі бабусі були певно в багатьох старих емігрантів. Вони — селяни чи інтелігенти — пригадують собі ту гармонію, що звязувала старе покоління з новим, ту любов і привязаність та пошану що звязували цілу родину.

Америка має чимало нового й доброго. Але коли йдеться про „модерне“ родинне життя, то я таки радий би триматися старих, правдивих українських понять про святість родинного життя, про нерозлучність подружжя, про обов'язки до дітей. Таким чином збережемо спокій і радість життя, зміцнимо нашу спільноту, а теж будемо цінним вкладом у життя країни, яка нас гостинно прийняла.

ХВОРОГО ЧОЛОВІКА ПЕРЕВЕСЛИ З ОДНОГО КОРАБЛЯ НА ДРУГИЙ НА МОРЮ

Вашингтон. — У віддалі 500 миль від Нью-Йорку підплив літаконосць „Філіппін Сі“ до перевозового корабля „Марін Флешер“ і загола перенесла з перевозового корабля хвору людину на більший корабель, щоб там перевести на ній операцію і пелляти кров. Подорожний на „Марін Флешер“ це 61-річний Джеймс Морган, колишній огорожник з Бруклайна, Масс. Він походить з Ірландії і є натуралізованим громадянином Злучених Держав. Підчас подорожі кораблем він дістав кровотік і треба було його негайно рятувати допливом крові, яку мали в резерві на літаконосці.

ВСТАВАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСЯМИ СТАВЛЯЙТЕ СПІВВАННИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛІОНІВ НОВОГО МАЕТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІ.

11 Відчитів про Україну в Техас

Хочемо згадати про гідну наслідкування працю нашого інженера Михайла Тишовницького за час 5-місячного його побуту в стейті Техас. „Свобода“ повідомляла вже двічі своїх читачів (2 лютого та 2 квітня ц.р.) про перші осяги цього нашого новоприбулого земляка, який опинився на праці як одинокий українець в Бомані, Техас, почав там знайомлювати американське громадянство з українською справою.

Як нас повідомляє Товариство Українських Інженерів в Нью-Йорку, інж. Тишовницький виступав досі вже 11 відчитів в Техасі, а саме:

Lions Club, Beaumont, Lions' Club, Port Arthur, Lions Club, Fort Neches, Optimist Club, Beaumont, Exchange Club, Beaumont, Texas Public Employees Association, Beaumont, Parents Christian Church, Beaumont, Farm and Ranch Club, Beaumont, American Legion, Port Arthur, High School Nederland.

В американській пресі в Техасі з'явилася вже около 30 репортажів про ці виклади. Ось їх зразки:

„Emil Michael Tyshovnytsky member of the state highway department here and a former citizen of the Western Ukraine was the principal speaker. He discussed the European situation including his experiences during 32 years under communism.“ (Beaumont Enterprise, Feb. 26, 1949)

„An impassioned but stirring plea for Americans to interest themselves in the fight of the Ukrainians against communism was voiced at the Lions Club luncheon Friday by Emil Michael Tyshovnytsky, native of Ukraine.“ (The Port Arthur News, Jan. 23, 1949)

„His appearance was highly informative and greatly enjoyed.“ (The Roar, Beaumont, Texas Lions Club, Jan. 13, 1949)

Сам інж. Тишовницький пише в своїй листі про ці виклади так:

„Темою всіх тих одинадцяти промов була Україна: її історія, географія, сучасна ситуація і визвольні змагання. Цей підставовий зміст я переплітав все своїми особистими переживаннями і цікавими епізодами, щоб промови не були сухі і нудні, але живі і цікаві.“

„Говорю звичайно 30 до 40 минут. Про надзвичайне зацікавлення свідчить все майже 100%-ова тишина підчас промови, а по її скінченню буря широкого і спонтанного аплявзу.“

„Кожний скиталець — це очевидець подій із залізної куртини. А залізна куртина притягає нині увагу і цікавість не тільки кожного американця, але цілого світу. Тому кожний бувший скиталець має запевнену аудиторію і зацікавлення серед американців.“

То-ж використаємо, ми, бувші скитальці, цю нагоду, якої українці в Америці досі ще ніколи не мали. Використаємо її на інформування широких кол американського громадянства про Україну та наші змагання.

„Ідуть часи і події, що можуть знову бути рішальними для нашого народу. А рішення про це будуть в першу чергу Злучених Держав, то є широкій американській загалі і прилюдна олінія. Тому всякий труд для правильного поінформовання того широкого американського загалу і американської прилюдної олінії про Україну і її проблеми певно принесе коліс стократні овочі.“

„Тому не дозволюмо, щоб шоденні наші турботи за хліб насущний притмили наш зір і погляд в будуче, бо грядуть великі дні й події, які вимагають великих і сильних людей, з вірою в серці і з зором та поглядом в будуче.“

ВОГДАН ПІЛКІЙ

МОТРА

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ

Том I. II.

Сторін 481, в гарній гарній

мистецькій опраді.

Ціна \$4.00.

Замовлення враз з належністю

слати до:

"SVOBODA"

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY 3, N. J.

Дня 21. травня 1949 року номер у

60. році життя

ОНУФРІЙ ШАРАВАРКО,

член Бр. св. Арх. Михайла, від 36, У.

Н. Союзу. Похиллий походить з містечка

Устечко, повіт Заліщицький, Західна

Україна. Похиллий був оснувателем

згаданого Братства. Так само був Го-

лодом Братства. Помер 21. травня 1949

року, в 60. році життя.

Похований в смутку жінку і четверо

дітей. Похорон відбудеться в містечку

24 травня в годині 9-їй стандарт час,

з дому 137 Мир Ave. — до церкви

Преч. Діви Марії No. 6 — Hazleton, Pa.

Вічна Нова Память.

О. Костюк, секр.

ПАРТИТУРИ ДО ПРЕДСТАВЛЕНЬ

В Книгарні „Свободи“ можна ще дістати партитури до таких представлень:

Партитура: НЕЩАСНЕ КОХАННЯ, драма в 5 діях — Манька \$1.25

Партитура: ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА, драма в 5 діях \$1.00

Партитура: ДАЙ СЕРЦЮ ВОЛНО, драма в 5 діях, М. Кропивницького \$1.00

Партитура: КАТЕРИНА (Му. ичча), драма в 4 діях, Ванченка-Писанського \$1.00

Партитура: ДУШОГУБКА, драма в 4 діях, Т. Трушевського \$1.00

Партитура: ПАННА ШТУКАРКА, комедія в 3 діях, А. Ф. Володського \$1.00

Партитура: ВИХРЕСТ, драма в 5 діях, Козич-Уманської \$1.00

Партитура: ГАРАС БУЛЬБА, драма в 4 діях, Ванченка-Писанського \$1.00

Партитура: ЦИГАНКА КРАСАВИЦЯ, комедія в 3 діях, Григорія Г. Солодовника \$1.50

Партитура: СВАТАННЯ НА ВЕЧЕРНИЦЯХ, водеві в 1 дії, Стародуба \$1.00

Партитура: ДОБРИ ДІТИ, образ з життя американських школярів, в 3 діях, Манька Клим \$1.25

Партитура: ДУШОГУБКА, драма в 5 діях, І. Тогобочного \$1.00

Партитура: ВИХОВАНЕЦЬ, комедія в 3 діях, Л. Янчука \$1.00

Партитура: БЕЗТАЛАННА, драма в 5 діях, К. Карого \$1.00

Партитура: ДЯЧИХА, комедія в 4 діях, Сулими \$1.00

Партитура: МАТИ НАРМІЧКА, драма в 5 діях, І. Тогобочного \$1.00

Партитура: ПО РЕВІЗІЙ, етюд в 1 дії, М. Кропивницького \$1.00

Замовлення враз з належністю слати до:

"SVOBODA"

81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

(З Канади треба платити тільки американською валютою)

ОТ ПУСТІ ГОЛОВИ, АЛЕ ЯК ІМ ЦЕ ПОТРІБНЕ ДО ЩАСТЯ, ТАК ХАЙ РАДІЮТЬ. — Це ньюйорські модельки, а між ними галивудський актор, Кірк Доглес, якого модельки протолосили, що с одним з 10 ними вибраних чоловіків, що найкраще вибираються. Тут бачимо, як його декорують як „чемпіона“. Але дівчата нічого собі, та це вже інша справа...

ПОШИРЮЙТЕ ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ!

СКАЖІТЬ СВІТОВІ ЯК, ЗА ШО І ПРОТИ КОГО БОРЕТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД!

Замовте негайно для себе і для своїх знайомих ДОКУМЕНТАЛЬНУ ІСТОРІЮ

Української Повстанчої Армії

"UKRAINIAN RESISTANCE"

The Story of the Ukrainian Liberation Movement in Modern Times

ТИЛЬКИ ЦЮ ВИДАНУ В АНГЛІЙСЬКИХ МОВІ.

УКРАЇНСЬКИМ КОНГРЕСОВИМ КОМІТЕТОМ АМЕРИКИ.

Ціна книжки \$3.00.

Замовлення разом з належністю посилайте до:

"SVOBODA"

81-83 Grand Street, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Свято в пам'яті Т. Шевченка.

Дня 27 березня ц. р. наші організації, що гуртуються при українській прав. парохії, помянули незабутнього Кобзаря — Тараса Шевченка. В церкві відправлено панахиду та переведено збірку на народні цілі на обидвох Богослужбах, яка принесла \$53.90. Пополудні відбувся концерт в парохіальній залі, який розпочато американським гімном. Вступне слово виголосив наш молодий громадянин І. Кокільський, голвний радний У. Н. Союзу. Мужеський хор відспівав „Заповіт“ та кілька пісень, при фортепіановому супроводі п-ни С. Берек. Три сестри Берек (дві скрипки і піано) відіграли „Українську Думку“, а сольно відспівала п-нна А. Червінська.

Про життя і творчість Т. Шевченка говорив учитель П. Марцинюк. Слово до збірки виголосив о. мтр. В. Касків, згадуючи за нещасну долю українських скитальців. Зібрано \$126.75. Потім виступив Мішаний Хор з піснями, які були переплітувані декламаціями дітей Рідної Школи, як О. Шевчук, Іванна Гудз, Б. Свірський, С. Ясінчук, а сольно на піані відіграв Д. Липський. При кінці промовив ше парох о. А. Берек. Хори виступили під проводом уч. П. Марцинюка. Концерт закінчено відспіванням „Ше не вмерла України“. На допомогу скитальцям остало з загального приходу \$180.65, по відтягненню розходів, \$160.15.

По концерті відбулися збори Комітету Злучених Організацій, на яких вибрано такий уряд: Гнат Тепер, президент, І. Кокільський, заст. предс., Григорій Шевчук, секретар, а Розалія Ведал, заступниця, Марія Липська, касієрка. До Широкого Комітету входять представники всіх місцевих організацій, що є при українській прав. парохії.

Жертвували з нагоди Шевченкового Свята: І. Тепер \$5; по \$2: Т. Лаба, М. Е. Капрора, І. Кокільський, А. Сула, М. Карас, М. Бардачевська, М. Гладик, І. Маленчук, Г. Шевчук, Н. Ведал, А. Галас, П. Заяць, А. Кав'я, А. Суліма, О. Рекрут, М. Кінаш, К. М. Бойко, М. Липська, М. Панечняк.

К. Королишин, Т. Чагарин, о. А. Берек; по \$1: М. Підгородський, А. Сарахман, Н. Житарук, Е. Заяць, Р. Ведал, К. Пурич, Я. Остят, Т. Строцька, О. Моль, С. Садовський, М. Гольовач, Д. Бойко, О. Чубай, Г. Стаєнна, К. Корніцький, І. Чагарин, І. Затонський, П. Коцюба, І. Коцюба, Я. Ходоровський, С. Тепер, О. Єрохага, А. Пророчок, А. Суліма, К. Копернюк, М. Гричук, В. Куравський, Р. Косюк, С. Свірський, М. Заходнік, М. Литвиненко, Ю. Ясінчук, В. Копитко, Н. Ясінчук, М. Люблинська, М. Бровчук, І. Коцюба, А. Королишин, Я. Гук, П. Марцинюк, П. Стойко, Н. Дзяман, С. Ведал, Н. Гримак, А. Червінська, П. Липська, П. Тепер, Е. Самборський, Д. Ромко, П. Гук, П. Гудз, Д. Ясінчук, О. Кокільський, Гричук, П. Шевчук, Т. Паньків, А. Самборська, А. Чубай, К. Альбрехт, А. Ясінчук, о. В. Касків, О. Гладик, Г. Гладик, Ф. Гнездо, М. Копернюк, Е. Липський, А. Коніцька, М. Шевчук, М. Колісник, Я. Мосецька, К. Рекрут, П. Димка, О. Мохнацька, З. Гурняк, А. Карась, І. Назарик, П. Гриньчук, М. Камфонік, І. Околіта, Г. Стрик, А. К. Чагарин, А. Шевчук, О. Чагарин. Разом \$180.65, Дрібними \$48.65.

Р. Ведал.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Ярослав Барнич культурно-містечким референтом.

Відомий диригент і музичний педагог п. Ярослав Барнич, який недавно приїхав до Філадельфії, запрошений на працю культурно-музичного референта при Товаристві Українсько-Американських Громадян при Френклін вулиці.

В обсяг діяльності п. Я. Барнича буде входити в першу чергу організування репрезентативного хору м. Філадельфії, якого брак дається дуже відчувати, а далі театральних вистав та музично-вокальних концертів для ознайомлення не тільки нашої, але й американської публіки з культурними цінностями українського народу.

ОБОВ'ЯЗКОМ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ Є, НАЛЕЖАТИ НЕ ТІЛЬКИ САМОМУ ДО СОЮЗУ, АЛЕ ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА ЗНАЙОМИХ

ТАКІ, ЩО НЕ ЧУДОВИЩА, ПО НОГО ВАЧИМО НА ГОЛОВІ, ІМ ПОДОВАЄТЬСЯ. — Так каже бодрі Дуді Шпілі з Лондону, додаючи, що якби так не було, то не носила б цілого курча на голові!

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа вказати подати під яким чином в розшуках було надруковане прізвище особи, яка час, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до З.У.А.Д.Комітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бумажних витратів та за вичасної справи.

Грату часу на полегдження

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,993 Слюсарчук Петра з с. Пістень (Косів) від Куришук Івана.

17,994 Пйонтковська Анни д. Онуфрія з Олені Малювані з с. Підвисоке (Бережани) від Гриців Богдана.

17,995 Калайда Афтанасія і Бориса з с. Гранів (Поділья) від Черняхівський Євгена.

17,996 Копица Степана с. Івана з с. Ракова (Сянік) від Костик Василя с. Гриця.

17,997 Кочулаб Катерини замуж. Семен з с. Ліви (Любачів) від Кочулаб Марії.

17,998 Мизяк Анни зам. Махнах від Лисак Івана.

17,999 Давід Катерини і сестри Анни з с. Сокириці (Самбір Новий) від сестриної дочки Павлини Коздровської Катерини.

18,000 Братів Федора і Василя від сестри Ямельська Катерини.

18,001 а) Домчак Анастасії з дому з с. Стінава Нижня (повіт Стрий) від Лейсанік Євгенії.

18,001 б) Кузьменко Дмитра з с. Калинівки (Волинь) від

Зарицький Павла с. Данилів. 18,002 Заводецький Павла з с. Голінь (Калуш) від Максимович Юстини.

18,004 Дюбоа Онуфрія з с. Волі Районової (Старий Самбір) від сестр. сина Катерини Ковтик Григорія.

18,005 Немеровський Григорія, Петра і Катерини з с. Сидий (Самбір) від Підкова Івана.

18,006 Переузіник Миколи с. Пилипа з с. Вереміаки (Полтавщина) від крив. Кононенко Григорія.

18,007 Пеленко Петра і Дмитра з с. Пархач (Сокаль) від Пеленко Павла с. Ілька.

18,008 Боднарчук Василя і Ландів Степана оба з Рогатина від Ландів Богдана.

18,009 Хомицький Андрія с. Танаса з с. Ридоминь (Кам'янець) від Анюляк Максима с. Василя і Марти.

18,010 Бабій Івана стр. брата від Бабій Олексі.

18,011 Бідула Теклі з с. Воля Волоська (Березів) від Кондзіла Володимира с. Катерини.

18,012 Метик Тані з дому Паливода з с. Жаготин (Перемишль).

18,013 Кульчицьких з Тулюків. Кульчицька Ємілії з села Лужка Горішнього (Дрогобич) від Бандирицька - Модрицька Михайлини.

18,014 До таборових управ. Проситись взідожити го таборах, що за братовим сином з с. Липи (Добромиль) пошуків тітка з Америки Дяк Анна. Голоситись під ч. 18,014.

18,015 Кравчишак Івана з с. Задвиря (Сянік) від Малечька Юлії.

18,016 а) Луців Олексі вуйка з с. Нагірянки (Бучач) від Легкий Володимира.

18,016 б) Басс Ольги з дому Василишин, Савицька Люби з дому Сокил тіточ. брата Мурій Семена від Мандзій Ольги з дому Канарок.

18,017 а) До таборових Управ на скитальничий відділ розшукув. при З.У.А.Д.Комітеті. Проситись звідомити по таборах, що за братом Білинським Василем з с. Городище (Самбір) пошукує сестра з Америки Білинська Павлина зам. Волошанська. Голоситись під ч. 18,017 а).

18,017 б) Волошанських: брата Яцька, сестри Марії з с. Ступинці (Самбір) пошукує брат з Америки Волошанський Николай. Голоситись під ч. 18,017 б).

Голоситись на адресу: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошуків рідних і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру і ціль в одній колонії коштує \$1.00.

Адм. „Свободи“

СТРАЙК В БЕРЛІНІ

(Докінчення зі стор. 1-ої)

були зайняли поодинокі зупинки міської залізничної в західних секторах. На ці зупинки нагло почали заїждати потяги більшовицької поліції та комуністичних страйколомів, відкриваючи вогонь та без розбору і без остероги стріляючи в страйкуючих. Деякі зупинки кілька разів переходили з рук до рук. В цій розправі проти страйку беруть участь теж Союсти. Неозброєним страйкаркам доводиться тільки голими руками захищати себе та свої права перед більшовицьким наступом. В тягу тих сутичок був вбитий один молодий залізничник а около 1,000 його страйкуючих товаришів віднесли рани. Тепер страйкуючі звернулися до західних військових управлінь, прохаючи охорони. Американський командант Берліна, ген. Говлі, назвав втворене положення „невинним“ та скликав наради з британським і французьким командантами. В тій самій справі має відбутись сьогодні теж надзвичайне засідання німецького міського управління. Ген. Говлі заявив, що страйк вже не є „справою тільки контролюваної союстами залізничної“. Не звважаючи на всю більшовицьку брутальність в здавлюванні страйку, 16,000 страйкуючих робітників не уступили і рух залізничний практично не зупинився. Цей страйк та зв'язані з ним події не залишаться без впливу на дальший розвиток положення в Німеччині.

НАД ОЗЕРОМ

Оповідання з американського життя написав С. КОТИК. Сторін 109. — Ціна 75 ц.

Замовлення враз з належністю слати до: „SVOBODA“ P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою

Хочете мати інформації

ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, КАНАДІ, ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ, ЧИ НА СКИТАЛЬЩИЦІ,

— замовте собі —

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди 55-ліття У. Н. Союзу. Багато в ньому вартісного матеріалу, потрібного кожному, що цікавиться різними ділянками американського й українського життя. Календар цей особливо потрібний тим, що приїждять до Америки і хотіли б дізнатись більше про тутешнє організаційне життя. Знов наше старе американсько-українське покоління знайде в ньому дуже багато цікавих інформацій про життя українських скитальців, як теж гарні оповідання і т. п. Календар коштує тільки ОДИН ДОЛЯР, хоч має 224 сторін друку.

Календарів остало дуже мало, тому замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

„SVOBODA“

P. O. Box 346

Jersey City 3, N. J.

СОВЕТСЬКІ

АРЕШТАНТИ

(Продовження зі стор. 2-гої).

явся, проклинаючи все на світі.

Одного разу хтось запитав його:

— Ей, батя, ви здається, недавно побували на тому світі. Як там почувують себе провозвісники анархізму: Прудон, Бакунін, Штірнер і Крапоткін?

Замість відповіді, полилось страшенне, богохульне прокляття, що торкнулись всіх родичів того, хто його запитав.

Побоювався він тільки одних урок, котрі часто йому приспівували:

„А наш батько Махно. Розсипався в порохові“.

Пальне буде).

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

БУРЛАЦЬКИМ ШЛЯХОМ

Вражіння з подорожі по Європі — написав —

РОМАН АНТОНОВИЧ.

159 сторін — Ціна 50 цт. Замовлення враз з належністю слати до:

„SVOBODA“ P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою

ГОРИГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах знаменитого повістя Уласа Самчука

Сторін 194. — Ціна \$1.00. Замовлення разом з належністю слати до:

„Svoboda“ P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою

ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Видання Івана Тиктора

Ця НАСТІЛЬНА КНИГА КОЖНОГО УКРАЇНЦІ!

Дійсна величезна книга 7x10x2 1/2 цілих.

Присмо замовити і надіслати передплату, а Велика Історія України прийде до Вашого дому.

Замовлення посылати на адресу:

IWAN TYKTOR, Publisher, P. O. Box 3597 WINNIPEG, MAN., CANADA.

Присмамо заступити для поширення Великої Історії України на місцях. — Виданнями приміщене у Вінніпегу при: 834 1/2 Main Street.

ЗАМОВЛЕННЯ 7 До І-на І. Тиктора, Вінніпег, Ман., Канада.

I. TYKTOR, PUBLISHER, P. O. Box 3597, Winnipeg, Man., Canada.

Висилаю передплату на Велику Історію України, на цілість, на 6, на 3 книжок*) \$..... і прошу вислати її на адресу:

Ім'я й прізвище:

Докладна адреса:

(Адресу просимо писати по-англійськи).

Незаможні можуть платити місячну передплату 85 центів.

*) Непотрібне скреслити.

Серед мовчанки похоронили вони свого товариша по злочині...

...і повернулися до табору.

А Тарзан дальше ждав терпеливо на вершк.

Незабаром, як це він передбачував, один одного обвинувачував у крадіжці торбинки з діамантами.

ОТЧЕ НАШ МОЛИТОВНИК

— для —

УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Друге видання Друкарні ОО. ВАСИЛІАН.

В гарній Мароко опраці — \$2.50
В білій опраці — 2.00
В чорній опраці — 1.75

МОЛИТОВНИК ДЛЯ

BOIX, imitation leather \$1.50

Замовлення враз з належністю слати до:

„SVOBODA“

P. O. Box 346

JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади належить платити тільки американською валютою.

ВІДПІШІТЬСЯ У ЛЕГКІЙ ФОРМІ. КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ „ПЕРЛОУ СЕРВІС“.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF

223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.) N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697.

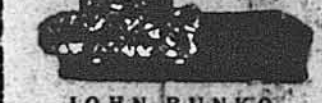
Острів в довгочасні недуги, розлади і жінки. Шкірні, X-Ray. Розділяти жінку від операції. Переводимо а-налізу крові для супружжя дозволі. Офісний години: в будні 10-7 P. M. В неділю: 11-1 P. M.

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по \$150 ціні так менше як

ОБСЛУГА НАКРАПІНА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer, 137 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7681.

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

41 SPRINGFIELD AVENUE NEWARK, N. J. 48 IRVINGTON, N. J. 5-5588

SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похороном

в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET

NEW YORK CITY

Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.)

Bronx, N. Y.

Tel. MElrose 5-6577

ПРОТОКОЛ

з наради річного засідання головного уряду У.Н.Союзу, що відбулося в дні від 21-го до 25-го березня 1949 року, в домі У.Н.Союзу під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерсі Сіті, Н. Дж.

В понеділок рано, дня 21-го березня 1949 року зібрався в домі У.Н.Союзу на річне засідання головного уряду У.Н.Союзу всі головні урядники, а саме: Микола Мурашко, головний президент; Григорій Герман, заступник головного президента; Марія Малевич, заступниця головного президента; Дмитро Галичін, головний секретар; Роман Слободян, головний касир; Дмитро Капітула, Володимир Гіряк, д-р Амброзій Т. Кібзей, Іван Іванчук і Степан Куропась, головні контролери; Павло Дуда, Степан Слободян, Іван Романішин, Тарас Шпікула, Володимир Дідик, Геновефа Зепко-Жеребняк, Микола Давискіба, Іван Козольський, Дмитро Шмагаля, Олена, Штогрін і Петро Кучма, головні радні. Народи тривали цілий день, а проводили ними по черзі головний президент та заступник і заступниця президента.

Головний президент відкрив наради в год. 10-й перед полуднем таким наступним словом:

Шановні, Головні Урядники й Урядники,

Вітаю Вас щиро й сердечно та відкриваю це річне засідання.

Цього року шануємо 55 роковини зорганізування Українського Народного Союзу, отже події, які важливість ще сьогодні відчуваємо такою, якою вона була дня 22. лютого 1894 року.

Багато змін зазнавало в У.Н.Союзі від того пропам'яного дня. Нема між нами вже тих, котрі своїм чином причинилися до того, що У.Н.Союз "до життя постав". Та зате є нас понад пів сотні тисяч таких Союзців, які повинні щиро подбати про те, щоб це шанування не було тільки поверховним вчинком, але дійсною нагодою для виконання організаційних обов'язків.

Вже шесте десятиліття оцінює У.Н.Союз виконані обов'язки його головних і відділових урядників та членів. Оцінює передусім після того, чи, й як, вони причинилися до його рівно ваги й росту. Оцінює й Союз так тому, бо його гаслом є, щоб всі Союзці завжди були активні, та в цій своїй праці свідомі величчю Союзних ідей і їх значення не тільки для самих членів, але й для цілого загалу.

Чи виконані нами організаційні обов'язки в минулому році відповідали тому гаслові, викажуть наші звіти.

Перед ухваленням порядку наших нарад, хвилиною мовчанкою віддаймо померлим членам належну їм пошест. Тут головні урядники повстали з місць та мовчанкою шанували пам'ять померлих членів.

Тоді головний секретар відчитав такий порядок наради:

1. Звіт членів головного виконавчого комітету та головної контрольною комісії.

2. Звіт відповідального редактора „Свободи“.

3. Звіт головних радних.

4. Дискусія над звітами.

5. Внесення та ухвалення.

Контрольор І. Іванчук пропонує, щоб до прочитаної програми наради додати ще одну точку, а саме: Завдання У.Н.Союзу під теперішню пору. Ця точка повинна бути взята під увагу зараз по дискусії над звітами. Знов дискусія над звітами повинна відбуватися негайно по зложенні кожного поодинокого звіту.

Потім він ще порядок наради із запропонованими змінами контрольора І. Іванчука прийняв одностайно на внесення радного М. Давискіби, поперте радною О. Штогрін.

Описав наступлено до звітів головних урядників.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА, М. МУРАШКА,

за час від 1. січня до 31. грудня 1948 р.

Організаційні успіхи.

Роздвоєння ідей Українського Народного Союзу, збільшення числа його членів, оживлення Союзного руху серед молодих членів, гідне прийняття нових українських іммігрантів Союзною родиною, видання Календаря-Альманаху, — це справи, що їх упродовж минулого року ми успішно проводили й виконували для добра У.Н.Союзу. Він у 1948 році ріс, кричав і йшов вперед. Як організація свідомо й добровільно об'єднаних українських родин і людей в Америці й Канаді, зв'язаних спільним почуттям інтересу, праці та спільною народною традицією, У.Н.Союз збагатив себе і своїх членів у минулому році потішними і задовільними організаційними осяганнями. Одностайність, рівновага й наполеглива праця, були суттю в осягненні цих осягів, а знов постійний розвиток цієї руйнівної силою та спонукую до ще більших організаційних здобутків.

Лінійна париса росту У.Н.Союзу і його організаційної діяльності настійно в 1948 році пнялась догори. Кожен, хто слідував за ростом й активністю У.Н.Союзу в минулі роки, певно бачив трудності догляну. Хто слідував, той певно доглянув трудні роботи рук і мозку головних і відділових урядників, редакторів, організаторів, членів і членів. Завдяки напруженості та участі великого числа їх у тій праці, У.Н.Союз без упину ріс і кріпив свої сили, як це показують у своїх звітах члени виконавчого та контрольного комісії, як Союзної так і Стейтської.

6½% більше членів.

Збільшення в 1948 році загального числа членів на 2,591, це вислід роботи багатьох нас у закріпленні У.Н.Союзу. Як візьмемо до уваги те, що з початком 1948 року У.Н.Союзу бракувало 1,718 членів до наміченого тоді числа 50,000, то радіти треба кожному тим, що з кінцем грудня 1948 року У.Н.Союз уже мав усіх членів, старших і дітей, 50,873.

Американці й Канадійці згаляють, що гріш виданий на життєве забезпечення, виданий на добру річ. Сучасна статистика життєвого забезпечення вказує, що 4 з 5-ти американських родин посідають життєве забезпечення. Вони його мають на суму 201 біліонів доларів, або пересічно \$6,000 на родину. Українці, що зорганізовані в У.Н.Союзі, також вважають, що гріш виданий на життєве забезпечення в У.Н.Союзі, виданий на добру річ. Добру для нас самих і наших родин, як теж добро і для народу, з якого ми вишили. 55 літ роблення У.Н.Союзом добрих діл для своїх членів, їхніх родин і українського народу, є найкращим цього доказом. Як велика шкода з цього, що теперішня статистика У.Н.Союзу не вказує, щоб 4 з 5-ти українських американських і канадійських родин були забезпечені в ному. Яким розумним і похвальним ділом було б це, як би щонайменше 150 тисяч українських родин в Америці, а 50 тисяч у Канаді були забезпечені життєвим забезпеченням У.Н.Союзу! Тому праційно всі щиро і завзято, щоб це якнайкраще здійснити. **Змагали до поліпшення прибутків.**

У минулому році ми змагали, щоб поліпшити прибутки з боючих інвестицій. Робили ми це з найбільш можливою обережністю. Дбайливо слідували за такими боючими інвестиціями, що давали би У.Н.Союзові добрий прибуток і, що відповідали би вимогам статуту нашої організації і Стейтів в яких У.Н.Союз веде свій інтерес. Продавали з зарплат, або без втрат, бонди з найвищим відсотком, а набували бонди з найвищими відсотками. Бонди з найвищими відсотками ми продали в 1948 році на суму \$761,113.07 а \$1,759,000 ми інвестували впродовж року в нові бонди, що в процентному відношенні даватимуть У.Н.Союзові приблизно пів відсотка більше прибутку, як він його мав з проданих бондів.

7¼% більше майна.

З кінцем грудня 1947 року У.Н.Союз мав загального майна \$9,627,761.35, а з кінцем грудня 1948 року \$10,379,428.61. Отже після покриття всіх витрат, він мав \$751,667.26 біль-

ше як у 1947 році. Це ж і найважливіше для Союзного інтересу. Головний касир у своєму звідому вказує подібно до де, і як, майно У.Н.Союзу інвестовано. Говорять загально про зріст У.Н.Союзу в минулому році, а головню про збільшення числа членів до 50,873, а майна до \$10,379,428.61, треба ствердити, що це дійсно потішний і задовільний річний осяг.

Матеріальний стан видавництва.

Служити інтересам членів У.Н.Союзу і читачів газети „Свободи“ й „Юкреніен Вікі“, як теж загальним інтересам українського загалу, редакція і адміністрація вважали це своїм найважливішим обов'язком. Однак, гідне сповнення цього обов'язку вимагає ліпшого матеріального стану як той, що його тепер має видавництво У.Н.Союзу. Це ж і ставить перед видавництвом питання, як зі суми, що її тепер члени платять за часопис, збільшити в часі теперішньої дорожнечі цей матеріальний стан? Це питання головний уряд на засіданні цього року, а конференція наступного року мусять розв'язати.

Пресовий фонд.

В 1948 році, як і в двох перед ним, редакція й адміністрація вели кампанію за пресовим фондом. Зібрано його на суму \$8,072.32. Зложили на цю суму 3,295 членів і передплатників. Три минулі роки збирання пресового фонду вказали, що в У.Н.Союзі є члени і є передплатники „Свободи“, які стали передовими в жертвенності для підтримки своєї народної газети, яка вже 56 років правдиво інформує і обороняє український народ та вірно йому служить. З жертвенності тих членів і передплатників для матеріального забезпечення „Свободи“ ми всі можемо бути тільки горді. Та не можемо бути горді тим, що в У.Н.Союзі є ще багато таких членів-читачів, які й досі для матеріального забезпечення своєї газети дають те, що не зложили, хоч завданням усіх нас є дбати щиро про те, щоб якнайбільше членів У.Н.Союзу та громадян не членів були не тільки постійними читачами своєї дісно народної газети, але й платили за неї не цю передплату, яку встановлено ще тому 30 років, але таку, яка відповідала б дорожнечі теперішнього часу.

Прихід.

Передплата від членів У.Н.Союзу і від не членів \$59,134.93; з розпродажу по склепах \$275.02; оголошення \$11,475.57; друкарські роботи \$11,914.31; пресовий фонд \$8,072.32; різні інші дрібні приходи \$5,782.65; з книжок, карток і стінних календарів \$3,331.25; Альманах Календар У.Н.Союзу \$1,745.58; продаж паперу \$554.05; зворот за електрику \$288.00; зворот за телефон \$150.64; дивіденди від асек. компанії \$73.89; з зміни адрес \$39.83. Разом \$102,838.04, менше \$285.60 продажного опусту.

Розхід.

Платня робітникам \$35,022.60; платня редакторів \$16,421.00; платня постійних і часових дописувачів \$3,347.37; газетярський папір і матеріали для газети \$16,355.31; Рент. У.Н.Союзу \$7,500.00; поштові видатки \$6,599.57; різдвяні картки \$4,140.00; різні дрібні видатки \$2,703.51; части до машин і направи \$2,480.83; книжки \$1,445.15; електрика і газ \$1,390.61; канцелярські прибори \$1,188.69; асекурація \$850.52; соціальне забезпечення \$860.42; телефон \$752.48; різні інші видатки \$490.43. Разом \$101,548.58, менше \$33.73 купного опусту.

Зв'язані з видавництвом кошти збільшилися у минулому році на 8% більше, як у 1947 році. Коштував більше папір, робітники, редактори, дописувачі, пошта, та всякі інші матеріали необхідні для видавництва.

Імпрези й окружні збори.

Відділові святя й окружні Союзні збори, влаштовували в минулому році для шанування роковин та для кращого ознайомлення урядників, членів і не членів з організаційним життям, ростом і рухом У.Н.Союзу і його відділів, оживляли і збільшували Союзну активність, та помагали усім нам ліпше пізнати один одного. Користь з того велика, як для відділів так і У.Н.Союзу взагалі. А це для організації найважливіше. Бо вона краще розвивається, стає більш життєздатною, рухливою. Упродовж 1948 року я був на зборах чи виступав у таких місцевостях: Філадельфія, Па.; Рачестер, Н. Й.; Вунсакет, Р. Ай.

Отсе є короткий загальний перегляд минулої роки нашої організаційної праці. Всім вам, шановні головні й відділові урядники, редактори, організатори й члени, що брали в тій праці участь, щиро дякую.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА

У дискусії над звітом гол. президента забирали слово такі головні урядники: д-р А. Т. Кібзей, С. Куропась, Д. Капітула, І. В. Іванчук, І. Козольський, П. Кучма, В. Гіряк, Д. Шмагаля й І. Романішин.

У дискусії заторкнено цілий ряд справ, що відносились до господарки в самому Союзі, а зокрема до господарки в адміністрації видавництва „Свободи“.

На запит в справі теперішнього стану Союзних моргеджів та реальностей президента заявив, що Союз дістає тепер точно належні відсотки від моргеджів, а теж умовлені сплати інвестованого капіталу на моргеджі, а щодо реальностей, то їх Союз має тільки вже три, а й ці старається продавати.

Коли мова про фінансову сторінку „Свободи“, то вона, як це сказав президент, є нездорова та в оплаканому стані. Бо для нормального розвитку видавництва „Свободи“ потрібно тепер щонайменше \$100,000 річно від передплатників та членів, а адміністрація „Свободи“ дістала, наприклад, в минулому році, тільки \$59,000. Тому, на дашу мету, зовсім неможливо продовжати з постійним недобором з видавництва, тим більше, що адміністраційний фонд У.Н.Союзу, з якого покривано завжди недобори „Свободи“, вичерпався вже до цієї міри, що з нього в найближчих роках не можна буде дістати ніякого гроша на згадану ціль.

На запит, чому приватні видавництва виходять краще на лад ніж „Свобода“, президент відповів, що „Свободи“ не можна порівнювати з американськими видавництвами, що великою масою комерційних оголошень покривають збільшені кошти видавництва, а крім цього, підісни значно в останніх роках висоту передплати на свої видавництва, тоді коли „Свобода“ лишлася на цій самій передплаті, яку мала десяти років тому.

В далішній дискусії над цією справою, головні урядники висказували свої думки щодо того, в який спосіб можна б поліпшити теперішній стан „Свободи“. І так, згодля на те, що тільки конференція могла б підвищити передплату на „Свободу“, урядники пропонували, що тепер треба посылити працю над побільшенням передплатників „Свободи“ між новими іммігрантами, а даліше віднести теж окремим листом до американсько-української молоді в справі передплати англійського тижневика „Юкреніен Вікі“. Підкреслено теж необхідність живішої акції в часі цьогорічної кампанії за добровільну доплату до теперішньої передплати „Свободи“, а в тій цілі відділи У.Н.Союзу повинні влаштувати під час кампанії окремі імпрези, з яких дохід був би призначений на „Свободу“. Такі імпрези могли б бути як тіж і для цього, щоб на них висловити те рішальне значення „Свободи“, яке вона має в нашому громадському житті взагалі, а в Союзному зокрема. Бо коли навіть бувший головний радний У.Н.Союзу, як це завзяв гол. контрольор В. Гіряк, випише про „Свободу“, „несотворені речі“, та невирішеним представленням справу шкодить навіть при організуванні нових членів до У.Н.Союзу, то тим більше заходить потреба висловити роллю і значення „Свободи“. Піднесено теж думку, щоб головні й відділові урядники на місцях приєднували більше передплатників для „Свободи“, та щоб подалі більше про збірку оголошень для неї, а знов в часі

кампанії за добровільну доплату до передплати, підшукали в поодиноких місцевостях окремі особи, які дбали б про збірку жертв на „Свободу“.

Обговоривши докладно всі подробиці справи видавництва „Свободи“, головні урядники прийшли до переконання, що повну і успішну розвязку всіх труднощів можна досягнути тільки підвищеною передплатою, і тому вважають, що вже тепер треба усвідомлювати членів на місцях, що „Свобода“ не може вдержатись без підвищення, а тому наступна конференція повинна підіснити передплату на „Свободу“ щонайменше на 50 центів місячно, замість теперішніх 30 центів. На цьому закінчено дискусію над звітом гол. президента.

ЗВІТ ЗАСТУПНИКА ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА, Г. ГЕРМАНА

Шановні Головні Урядники!

Минулого року я був на трьох засіданнях головного виконавчого комітету, а це, 5-го червня, 1-го вересня і 28-го грудня. Під час минулого року мені не було поручено ніяких справ до полагання, тому моє урядування та праця обмежувалася до місцевого союзного життя.

30-го травня я був на конференції Українських Ветеранів, що відбулася в Філадельфії. На бенкеті покликали мене до слова і я сказав відповідну промову, намічуючи спільні інтереси У.Н.Союзу і Українських Ветеранів.

2-го жовтня мені припоручено бути на конференції Американської Молоді Українського Роду, що відбулася в Ютика, Н. Й. Там я виступав з промовою на конференційних нарадах і на бенкеті.

Через шість тижнів, від 26-го липня до Лейбор Дей, я заступав редактора „Юкреніен Вікі“, і редагував шість чисел цього видання в англійській мові. Це була приємна праця завдяки прихильному відношенню редакторів і робітників „Свободи“. Всі вони були щедрі, коли ходило про якунебудь поміч.

В своїй місцевості я піклувався клубом Молоді У.Н.Союзу, що продовжує свою активність вже другий рік. Цей клуб гуртує молодих членів У.Н.Союзу, а з підприємств, що їх влаштовує, помагає скитальникам. Старанням членів цього клубу зачався курс української мови у У.М.С.А., де я сповняю функцію учителя.

Минулого року я даліше дописував кожного тижня до „Юкреніен Вікі“ на різні теми, а між ними було теж п'ять статей про У.Н.Союз і про Союзні видавництва.

В моїй околиці головний заробіток являється в копальнях вугля. Нових іммігрантів майже нема, а тому і нема свіжих сил до організаційної праці, і кожний почин в цьому напрямі стрічається з різними труднощами.

На цьому кінець цей звіт і желаю головним урядникам найкращих успіхів в біжучому році.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ Г. ГЕРМАНА

В дискусії над цим звітом забирали голос д-р А. Т. Кібзей, В. Гіряк і М. Давискіба. Вони бажали висяснення в справі його заступства в редагуванні „Юкреніен Вікі“. На ці запити заступник головного президента відповів, що до цієї праці покликала його Екзекутива У.Н.Союзу, та що в тому часі редактор „Юкреніен Вікі“ С. Шумейко був на відпустці.

ЗВІТ ЗАСТУПНИЦІ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА МАРІ МАЛЕВИЧ

Якраз відбуваємо тепер останнє річне передконвенційне засідання головного уряду, і я вірю, що кожний гол. урядник за три роки свого урядування набрав багато Союзного досвіду у своїх округах. Тому мені здається, що було б на місці, як би ми на цих зборах спільно обговорили ці наші спостереження в різних округах, та прийшли до якогось заключення щодо того, в який спосіб найкраще повести б нашу організацію так, щоб постійно збільшувати ряди її членів, а описав ці наші добре обдумані іліми предложити їм розвязку наступній конференції.

В моїй окрузі не було минулого року таких справ до полагання, що вимагали б моєї присутності, крім одної справи в молодечому відділі ч. 34 в Ембридж, Па., котру я полагодила 14-го січня 1948 р.

Дня 12-го грудня 1948 р., скликала я організаційні збори Півсубурської округи. На цих зборах явились представники двадцятих відділів. Я переклала зборами, а референдум був гол. секретар, п. Дмитро Галичін. В довгій і річевій промові дав він відділовим урядникам багато цікавих фактів та поясень щодо У.Н.Союзу. Урядникам менше активних відділів подав він знова відповідні вказівки та поучення, в який спосіб вони можуть виповнити свою квоту в цьогорічній кампанії за новими членами. По рефераті велась довга і оживлена дискусія.

Того самого вечора відбувся шістьдесятилітній ювілей оснування одного з найстаріших товариств, що творили У.Н.Союз, а це Бр. св. о. Ніколая, від. 53 У.Н.Союзу. На тім святі виголосила я промову, як рівнож проводила цілою програмою. Також промовляв гол. секретар Д. Галичін. В програмі взяв участь теж місцевий хор під проводом п. Степана Ягеля. По ювілею відбувся бенкет.

Була я також приявна на трьох засіданнях Екзекутиви У.Н.Союзу з котрих звіти були поміщені на сторінках „Свободи“.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ МАРІ МАЛЕВИЧ

До слова в дискусії над цим звітом зголосився тільки контрольор І. В. Іванчук, який вивинув думку, що Півсубурщина, яка начислає велике число відділів, повинна би мати окремого постійного організатора. На його запит, чи Півсубурщина має активну Союзну молодь, пані Малевич відповіла, що така молодь є, але її за мало. Ця активна молодь, це головню відділові урядники, які є в деяких відділах.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ У.Н.СОЮЗУ Д. ГАЛИЧИНА ЗА 1948 РІК

Кампанія за збільшення У.Н.Союзу до 50,000 членів.

Організаційна праця У.Н.Союзу велась впродовж 1948 року під знаком клича, який вивинено ще в другій половині 1947 року, а який містився в словах: збільшити конечно Союз до 50,000 членів. Щоб здійснити цей клич, треба було збільшити нашу організацію на 1,718 членів, коли мати на увазі, що з початком 1948 року У.Н.Союз начислає 48,282 членів. Збільшити організацію на 1,718 членів не було легким завданням, головню, коли малося на думці висліді організаційної праці з попередніх років. Бо, наприклад, праця в трьох повоєнних роках вказувала такі висліди. В 1945 році Союз збільшився на 1,268, в 1946 на 949, а в 1947 році на 1,613 членів. Тимсамим, щоб досягнути намічену ціль, то 1948 рік повинен був дати більше членів ніж котрийнебудь зі згаданих років. Так і сталося. Ми досягнули числа 50,000 з кінцем серпня, а 1948 рік закінчився числом 50,873.

Успіх кампанії за збільшення Союзу до 50,000 членів треба приписати, в першій мірі, організаторам та урядникам і членам цих 167 відділів, що не тільки виконали, але навіть перевищили цю квоту нових членів, яка їм була призначена. Їм належить перше слово подяки й признання зі сторони всього Союзного загалу. Даліше треба ще згадати про 182 відділи, які частинно виконали свою квоту, і в такий спосіб, бодай в малій мірі, причинилися до успіху. На згадку, хоч й неприємну, заслуговує теж і цих 117 відділів, які не дістали в згаданій кампанії ані одного члена. Ці відділи не проявляють вже довший час ніякої активності. Вони не тільки не збільшуються, але постійно вказують убук в членах. Вони зовсім не солідаризуються в праці з іншими відділами. Замість виконати належний на них обов'язок, вони його скидають на інші відділи, та своєю неактивністю тільки збільшують тягар праці цих відділів. Вони жють плодами праці активних відділів, бо коли б усі відділи

(Продовження на стор. 6-й)

О. ГЕЦ

ШКІЦІ З БРАЗИЛІЇ

(ІЛНА DAS FLORES — ОСТРІВ КВІТІВ)

Згадую собі той чудесний ранок, коли з туманної мли вирисувалися неясні контури берегів нашої нової батьківщини. Згадую метушню і нервовність людей, в котрій вразно виступає страх і недовірчивість впродовж кількох років переслідуваного діста. Всі ніби бояться якоїсь несподіванки, котра в останній момент не дозволить таки стати ногою ген на тій привітній землі, освітленій малиновим шовком променистого ранку, уквітчаній мрійними високими пальмами. Всі спішать зійти з корабля першими, і тільки залізена рука військової дисципліни тримає людей в рамках строгого порядку.

Нарешті по кількох годинах нетерплячкі і чекання ми таки сходимо на землю. Правда, це покищо не континент, а тільки острів, але всеж таки земля, а не хитка палуба пароплаву.

Для нас, людей, котрі пройшли сувору школу воєнних років і таборового життя, наскрізь цивільні і навіть сказати б патріархальні порядки привітного острова здаються веселими, як дитяча забава. Дарма, що приїхало понад вісім соток чужих людей, не видно ніде ні озброєного поготиля, ні навіть достатньої кількості поліції. Порядки голвно утримуються „горячими брутетами“, взутими в дерев'яні ходаки на босу ногу. Нас ніхто не штовхає, нам ніхто не погрожує, навіть ніхто не мурмить облич в холодну офіційну міну.

Дістаємо постільні речі, ну, мери мешканці і прямуємо в глибоку острів до мешканців павільйонів. Це — до сити привітні ззовні будови, правда, без вікон з зашкленними вгорі дверима. Довкола поверху — суцільна тераса, по якій можна обійти цілий будинок кругом. В павільйонах є велика спільна зала і менші кімнати, рзраховані на 6 людей. Замість стін — перегородки, що не сягають ні підлоги ні стелі, а тому жодної конспірації, а тим більше спокою не забезпечують. Під самою стелею високо вгорі причаїлися зловіщі сорокати павуки, а увечері величаво лунують концерти мільйонів комарів, котрі за свої співи відбирають плату кровю слухачів.

Порядки на острові також своєрідні і не подібні ні до таборових ні до пароплавних, хоч би вже навіть тім, що карток нема! Щоправда, нас повідомляють, що ідалія стало запізнюється з видачею харчів і що про американські лігуменки тут нема мови, але це все здається нам дрібницєю, у порівнянні з тим фактом, що картка — той понижаючий гідність людини контроль, при якому ви не смієте їсти більше, ніж вам приписано, такі наші шез із нашого життя!

До ідалії заходиться зовсім просто, тільки на дві черги, бо за один раз всі не зміщуються.

Перша вечеря була спізнена на півторі години. При вході до ідалії дістаємо ложки і горнятка, які маємо звернути аж при відборі документів на виїзд. Брати мусили всі, дарма, що багато людей ці речі мали з собою власні. Може б і не варт було про це згадувати, колиби вищегадані ложки не грали такої поважної ролі в статистиці імміграційного уряду. Отже з перших днів нашого перебування на острові Квітів виявилось, що для другої черги людей харчів не все вистачає. При енергійних інтерпеляціях з боку покритих виявилось,

ПРОТОКОЛ

(Продовження зі стор. 5-тої)

тішли за прикладом їх байдужності до потреб і вимог розвитку організації, тоді ця організація мусила б замирати. Тому для таких відділів нема іншої ради, як тільки злучитись з іншими активними відділами. Бо добро й розвиток У.Н.Союзу вимагають, щоб у нашій організації не було таких відділів, які служили б злим прикладом для інших відділів.

Згадуючи про це нездорове явище в організаційному житті Союзу, на тлі цього явища зарисовується тим більше виразно й ясно активність цих відділів, які постійно викладають свою працю в розбудову Союзу. Ця праця була великою, зокрема в минулому році. Бо не раз вели ми вже кампанії за збільшення Союзового членства. Наприклад, в останніх двох десятиліттях вели ми більш кампанії з приводу 40-ліття, 45-ліття і 50-ліття існування Союзу. Вели ми теж кампанії і перед кожним Союзовим конвенцією, і в кожній такій кампанії ми намаювали певну ціль, яку треба здійснити. Та жодна з цих кампаній не досягла своєї цілі вповні. Бо наші організації наміченого числа нових членів. Бо навіть кампанія, яку ми вели з приводу Золотого Ювілею У.Н.Союзу, не була вповні успішною, хоч в неї вложено було багато праці, часу та зусиль. Доперва ця остання кампанія, яку ми вели в цілі збільшення Союзу до 50,000 членів, становить виняток. Бо, як головний уряд У.Н.Союзу видав універсал в 1947 році, щоб збільшити Союз до 50,000 членів, то головні урядники були тоді свідомі того, що коли цей кляч буде здійснений до кінця 1948 року, то це треба буде вважати великим успіхом. І цей успіх власне досягнуто, бо 1948 рік закінчено числом 50,873. Осягнувши це число, ми збільшили Союз на 2,591 членів впродовж 1948 року.

Щоб оцінити як слід цю працю, яку треба було виконати для збільшення Союзу на 2,591 членів впродовж одного року, то найкраще порівняти цю працю з вислідом успіхів з попередніх років.

Коли скінчилась економічна депресія, яку переживала наша країна в роках від 1929 до 1934, і коли наша організація, яка, подібно як і інші організації, виказувала в цих роках депресії значний убуток в членах, а доперва впродовж 1935 року почала підніматись з цього стану постійних втрат в членах, та виказувати зразу малий, а опісля в наступних роках чим раз то більший приріст в членах, то починаючи від 1935 року, а кінчаючи на 1948 році, в цих 13 роках минулий рік записався в історії Союзу найбільше успішним роком в приєднуванні нових членів. Іще найбільше зближення під цим оглядом був 1944 рік, коли то наша організація обходила 50-річчя свого існування і коли то Союзіві пошанували цей Золотий Ювілей своєї організації цим, що збільшили її на 2,392 члени. Та в минулому році, що був звичайним роком, ми збільшили Союз на 2,591 членів, а тому з тим-більшим признанням треба піднести заслуги цих Союзівих працівників, яких видав 1948 рік.

Вкінці треба ще згадати про ту працю, яку виконано в минулому році з рамені головної канцелярії У.Н.Союзу для успішного переведення згаданої кампанії. У першій мірі треба піднести, що зараз з початком року виготовлено та розіслано до всіх відділів брошуру в українській мові, подаючи в ній важні факти про різні роди забезпечення, членські привілеї, про працю Союзу на різних ділянках нашого життя, про його вагу і значення в розбудові цього життя та про поміч Союзу загальній українській справі. Виготовляючи цю брошуру, ми мали головно на увазі, що тепер приїжджають і будуть приїжджати до Америки й Канади зі скитальцями в цілому до більшому числі українські іммігранти, яких агенти цих компаній старатимуться затягати в ряди своїх забезпечених іммігрантів. Тому ми хотіли, щоб ці іммігранти, які приходять до Америки й Канади, мали свої власні організації, які можуть обслужити їх краще ніж інші асекундарційні компанії. І якраз згадана брошура має сповнити бодай частинку цих завдань, щоб поширити серед нових іммігрантів бодай важнішу інформацію про У.Н.Союз, об'явити їм їх цілі й мети й працю Союзу, і в такий спосіб звернути їх увагу на потребу стати, в першій мірі, членом У.Н.Союзу, членом цієї організації, яка своєю побудовою, цілями, ідеями та працею відповідає ще найкраще вимогам часу та нашим стремлінням.

І з приємністю треба ствердити, що нова українська імміграція викazuje належне розуміння щодо того, яку організацію вибрати за свою та де їй належить. Бо впродовж 1948 року більше ніж 1,000 українських іммігрантів вписались в члени У.Н.Союзу. Коли брати під увагу, що це іммігранти, які стали членами У.Н.Союзу по кількох місяцях, а навіть дуже часто по кількох тижнях побуту на американській і канадській землях, то на їх адресу треба висказати тим більше признання за їх правильний підхід та належне розуміння своїх обов'язків супроти себе самих, своїх родин, а зокрема супроти цих вимог, які ставити до нас теперішній час як до цих, що походять з поневоленого народу, який потребує і чекає нашої допомоги. Бо через Союз, бо при допомозі Союзу ми зможемо виконати ці обов'язки краще ніж коли б ми ходили тут на американській землі одинцем, незорганізованими.

Щодо праці, яку ведено з рамені головної канцелярії для успіху кампанії, треба ще згадати, що крім виготовлення та відсилки брошури про У.Н.Союз, кожного місяця в часі кампанії вислано до відділів теж об'язки, в яких ми звертали увагу на konieczність досягнення наміченої цілі, визнаючи відділи до виконання своїх обов'язків та заохочуючи членство до посиленої праці. Таку саму ціль мали теж різні короткі заклики, а головню статтю, які були поміщені в „Свободі“ в часі кампанії. Бо починаючи від річного засідання з березня 1948 року, аж до 30. вересня 1948 року, це є до часу закінчення кампанії, впродовж цих 6 місяців, кожного тижня була поміщена одна стаття, разом 26 статей, в яких обговорювано виконання праці У.Н.Союзу, його теперішні завдання, та потребу дальшої розбудови цієї нашої народньої твердині.

До успіху кампанії причинились в певній мірі теж і організаційні поїздки головних урядників. Цей успіх був видний головно тоді, коли по такій поїздці лишився в даній місцевості організатор та працював там над приєднуванням нових членів. І так впродовж 1948 року я мав нагоду бути в організаційних цілях в таких місцевостях: Алентаун, Па.; Гемілтон, Онт. Канада; Болтімор, Мд.; Фрексвіл, Па.; Бостон, Масс.; Пітсбург, Па.

РУХ ПОВНОЛІТНИХ ЧЛЕНІВ ЗА 1948 РІК:

З початком січня 1948 року було повнолітних членів	35,744
У 1948 році: прийнято нових	2,535
прийнято наново	321
прийнято з переступними листами	335
прийнято з інших клас	117
прийнято з старого роду забезпеч.	6
Разом	39,058
У 1948 році: суспендовано	676
відійшли з переступними листами	362
відійшли до інших клас	117
відійшли до нового роду забезпечення	6
відійшли зворотом в готівці	205
відійшли на безплатне продовження	10
відійшли на виплачене забезпечення	34
відійшли з виплаченим забезпеченням	6
померли	338
Разом	1,754
Віднявши 1,754 від 39,058 дістанемо загальне число повнолітних членів з кінцем грудня 1948 року	37,304

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ БУЛИ ОБЕЗПЕЧЕНІ В ТАКИХ КЛАСАХ:

У старому роді забезпечення	263
В забезпеченні платнім по смерті з вкладками до 70 року життя	763
В забезпеченні платнім по смерті з вкладками впродовж 20 років	9,639
В забезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	6,320
В новім забезпеченні на ціле життя для нових членів	8,494
В новім забезпеченні на ціле життя для старих членів	11,825
Разом	37,304

РУХ ЧЛЕНІВ МОЛОДЕЦЬОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ЗА 1948 Р.

З початком січня 1948 року було всіх дітей членів	12,538
У 1948 році: прийнято нових	1,686
прийнято наново	139
прийнято з переступними листами	117
прийнято з інших клас	62
Разом	14,542
У 1948 році: суспендовано	469
відійшли з переступними листами	128
відійшли до повнолітних членів	236
відійшли до інших клас	62
відійшли на виплачене забезпечення	1
відійшли на безплатне продовження	4
відійшли з виплаченим забезпеченням	1
відійшли зворотом в готівці	62
померли	10
Разом	973

Віднявши 973 від 14,542 дістанемо загальне число дітей членів з кінцем грудня 1948 року

ДІТИ БУЛИ ОБЕЗПЕЧЕНІ В ТАКИХ КЛАСАХ:

У класі 1. Молодечого Департаменту	3,406
У класі 2. Молодечого Департаменту	948
У класі 3. Молодечого Департаменту	2,456
У класі 4П на \$ 250 Молодечого Департаменту	166
У класі 4П на \$ 500 Молодечого Департаменту	2,300
У класі 4П на \$ 1000 Молодечого Департаменту	819
У класі 5Е на \$ 250 Молодечого Департаменту	268
У класі 5Е на \$ 500 Молодечого Департаменту	2,261
У класі 5Е на \$ 1000 Молодечого Департаменту	630
У класі 6С на \$ 500 Молодечого Департаменту	237
У класі 6С на \$ 1000 Молодечого Департаменту	98
Разом	13,569

Маючи на увазі, що з початком 1948 року було всіх повнолітних членів і дітей 48,282, а знов з кінцем 1948 року те загальне число виросло до 50,873, то загальний приріст у членах за рік 1948 виносив 2,591.

У звіті про повнолітних членів читаємо, що нових членів прийнято 2,535. Маючи на увазі, що в цьому числі є зараховані 236 таких членів, що перейшли з Молодечого Департаменту до старших, то власне число повнолітних членів, що були зорганізовані в 1948 році, виносило 2,299. Знова в Молодечому Департаменті зорганізовано 1,686 членів, так що загальне число всіх нових членів, які були зорганізовані впродовж 1948 року, було 3,985. Коли мати на увазі це число нових членів, то треба ствердити, що такі минулий рік був справді світлим щодо приєднування нових членів. Бо переглядаючи річні звіти про рух членів в попередніх роках, треба довго шукати, щоб знайти подібний рік. Треба сказати, що в 1924 році було, що до числа нових членів, дещо успішнішим ніж 1948 рік. Усі інші роки не дорівнюють 1948 року.

Важніші позиції, на які треба ще звернути увагу в поданих тут табелях членського руху, це число суспендованих членів, а теж і членів, що відійшли з організації з готівкою. Бо саме ці два числа заважають найбільше на тому, чому ми збільшили організацію тільки на 2,591 членів, хоч ми зорганізували далеко більше, бо 3,985 членів. Бо коли мова про членів, що померли, в таких було в обох Департаментах 348, то цей убуток є зовсім нормальним. Та не є вже нормальним і природним явищем, коли старших членів і дітей було суспендовано в числі 1,145, а з цього числа прийнято наново тільки 460, так що через суспензу втрачено 685 членів. Не є теж нормальним і те явище, що в 1948 році відійшло з готівкою з молоді, 267 членів. Порівнюючи число суспендованих членів і цих, що відійшли з готівкою з числами з попереднього року, заважимо, що з одної сторони ми зробили незначний поступ, а з другої, це погіршили справу. Поліпшення заважимо в числі членів, що відійшли з готівкою, бо в 1947 році таких членів було 302, а в 1948 році 267. Знову гірше представляється справа зі суспендованими членами, бо в 1947 році суспендовано 1,061, в 1948 році 1,145. Отже з одної сторони ми зискали 35, а з другої втратили 84 члени. І як у приєднуванні нових членів ми зробили в минулому році значний поступ, так знова в здержанні членів від суспензи ми не тільки не зробили поступу, але ще й пішли крок назад. Тому справа суспензи членів остається на дальше нерозв'язаною. І вона представляє найбільше відемну сторінку нашого Союзного, організаційного життя. І розв'язка її, поліпшення залежить тільки від нас самих, від головних і віділових урядників. Чим більше праці, чим більше старань доложити кожний урядник у переконанні членів, що суспенза ділає тільки на їх власну шкоду, тим меншим буде число суспендованих членів. Бо всі ми знаємо добре, що це дуже трудно та майже неможливо досягнути такого ідеального стану в нашій організації, щоб не мати суспендованих членів, та однак всі ми теж знаємо, що при збільшенні-стараннях та праці з нашої сторони ми могли б це число значно зменшити.

Рух відділів.

Упродовж 1948 року зорганізовано такі відділи У.Н.Союзу: ч. 402 в Твін Сіті, Мінн.; ч. 430 в Філадельфії, Па.; ч. 444 в Саскатуні, Саск. Канада.

В цьому році розв'язано від 285 в Ферел, Па., а знов злучили такі відділи: 203 і 183 створили від 183 в Дітроїті, Мінн.; 240 і 14 створили від 14 в Ньюарку, Н. Дж.; 368 і 241 створили відділ 241 в Вунсакеті, Р. Ай.; 412 і 154 створили відділ 154 в Глен Лайоні, Па.

Маючи на увазі, що з початком 1948 року було 466 відділів, а впродовж року зорганізовано три нові відділи, один розв'язано, а всім злучились, то з кінцем 1948 року всіх відділів було 464.

Культурна праця У.Н.Союзу.

В 1948 році появилася з друку книжка англійською мовою під наголовком: Іван Франко. Написав її тепер вже покійний д-р Персівал Конді, що походив з англосаскського роду. Передмову до цієї книжки написав проф. Кольомбієського університету Кларенс А. Меннінг. Книжка „Іван Франко“, це вже 7-ме з ряду видавничих в англійській мові, що появилося в останніх роках заходами У.Н.Союзу. На передодні другої світової війни, головний уряд У.Н.Союзу, застановляючись на одному зі своїх річних засідань над тим, в який спосіб допомогти б в поширенні в світі правди про Україну, український нарід, його культуру, історію, його теперішнє положення, уважав, що Союз сповнить найкраще цю місію відповідними видавничими в англійській мові. І цю місію, яку він взяв на себе, він виконує. Ця місія відбилася широким відомомом не тільки серед англосаскського світу, про що свідчать численні рецензії про різні книжки, видані Союзом, а зокрема рецензії про книжку проф. Кларенса Меннін-

га „Де Сторі оф Юкрейн“. Цей відомом продерся навіть через залізну кутину і понісся аж до самої Москви, до самої столиці темного советського царства, столиці тюрми народів. І коли рецензії в різних американських журналах і часописах на згадану книжку не завжди були прихильні, то принаймні не видно було в них злоби, а скорше незнання справи, то за те советські рецензії насичені були самою московською лайкою, брехнею та наклепами. А вже найбільше скропилося таки на проф. Меннінга. Як читали ми недавно, то один советський рецензент назвав його „запеклим фашистом, агентом американської розвідки та фальсифікатором історії України, а його історію України — підлою книгою“. Видно, що правда, яку голосить проф. Меннінг в цій книзі, занадто заболіла російських імперіалістів, коли вони дишать аж такою скаженою ненавистю до згаданої книжки. І коли вони назвали її „підлою книгою“, то це для нас авізо про тим більшу вартість цієї книги. Бо тільки правда, переконливі аргументи та ясність і неоспорні історичні факти, якими відзначається ця книжка, могли так болісно кололоти російських імперіалістів.

Рецензії, які появилися досі на видавний Союзом книжки, є найкращим мірлом того, як важно є ця видавнича праця У.Н.Союзу. Та ця праця не досягне повного успіху, коли ми не подбаємо про поширення цих книжок, коли ми не купимо книжки та не дамо її в такі руки і в таке місце, де вона могла б принести якнайбільшу користь для української справи. Коли поглянути на „стоси“ книжок, якими завантажені полиці книгарні „Свободи“, то справді трудно знайти відповідь на те, чому то в нас є так багато людей, які нарікають, що нічого не робиться для української справи, а так дуже мало таких, що дійсно працюють.

На ці „стоси“ книжок, які вже знаходяться в книгарні „Свободи“, ми доложимо три місяці тому ще нову „верству“ книжок про Івана Франка. Подбаймо про поширення цієї книжки, щоб світ довідався про цього духового велетня України, про якого проф. Меннінг в своїй передмові каже, що „спід його пера виходив безустанно кляч до ділання, до праці, до національного відродження, до свідомості щодо значення України в світі, до ідеалів і надій людства“, та що добре було б, щоб люди по цілому світі читали про ці правди, які голосив Франко, читали головню тепер, коли то до слова приходять не раз фальшиві пророки, що виступають під маскою „прогресу“.

55-ліття У.Н.Союзу.

22-го лютого цього року минуло 55 літ від часу оснування У.Н.Союзу, 55 літ важкої піонерської праці, великих зусиль, поступу та боротьби за краще завтра не тільки своїх членів, але всього українського американського загалу і всієї української спільноти.

55 літ піклується Союз по своїм найкращим силам та змагає до піднесення нашого національного та культурного утворення на американській землі. 55 літ несе Союз поміч там, де найбільше потрібно, там, де загальне добро цілої української збірноти цього вимагає. 55 літ не вгаває його слово, його кляч до дальшої праці, до спільних зусиль і поміч поневоленій Україні.

Щоб допомогти Союзові цю благородну місію ще краще сповнити в найближчій будучині, подбаймо, щоб в його 55-ліття зміцнити його ряди новими членами. Подбаймо, щоб закінчити 55-літній ювілей У.Н.Союзу 55 тисячами членів.

Це буде найкраща пошана, яку можемо віддати Союзові в цьому ювілейному році.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ

В дискусії над цим звітом забирали голос такі головні урядники: В. Гіряк, д-р А. Т. Кібіз, С. Слободян, М. Давискіба, І. В. Гіряк, І. Д. Шматала.

Дискусія зосереджувалася над організаційною та культурною діяльністю У.Н.Союзу. І так головні урядники заступали, в який спосіб можна б оживити працю по цих ділянках, які є зовсім неактивні, та яких, як виказував звіт секретаря, було, в минулий кампанії за новими членами, аж 117. В цій справі головні урядники поділяли думку секретаря, що такі відділи, що нічого не роблять, своєю неактивністю шкодять не тільки собі, але і цілій організації, бо служать злим прикладом для інших відділів та знеохочують їх до праці. Щоб цього оминити на будуче, то головні урядники були цієї думки, що такі відділи треба злучити з іншими активними відділами, та що в цій справі найближча конвенція повинна винести відповідну ухвалу.

В дальшій дискусії над організаційною діяльністю порушено справу таких членів, що відходять з організації з готівкою. Дошукуючись причин такого поступовання, секретар заявив, що з готівкою відходять в першій мірі ці члени-ветерани, що мають державну асекурацію та вважають її за вистачальну для своїх потреб. Відходять теж з готівкою і такі члени, за яких забезпечення в Союзі платили досі їх батьки, а як ці перестали це робити з якихось причин, тоді молоді вибирає заощаджену батьками готівку, та відходять з організації не здаючи собі справи, що таким поступованням вона сама собі найбільше шкодить, бо не раз за малу суму готівки позбавляє себе дешевого та модерного забезпечення. Щоб вивисити молоді цей шкідливий крок, ми вислаємо до кожного поодинокого члена, що жадає готівки, відповідні листи, та стараємось в такий спосіб переконувати, молоді, щоб вона не лишала організації, та однак листовий пояснення та переконування осягають свою ціль тільки в деяких випадках. Більше в цьому напрямі можуть зробити місцеві урядники, коли вони особисто вяснюватимуть цю справу даним членам.

На запит, яким членам належалась безплатно Пропамята Ювілейна Книга У.Н.Союзу, секретар пояснив, що згідно з ухвалою минуло-річного засідання головного уряду У.Н.Союзу, головна канцелярія мала вислати безплатно цю книгу всім новим членам, що прибули тепер зі скитальщини, та стали членами У.Н.Союзу впродовж кампанії за новими членами від 15-го серпня 1947 до 30-го вересня 1948 року. Цю ухвалу виконано, коли мова про членів в Злучених Державах, яких адреси прислали нам поодинокі відділи, а щодо членів в Канаді, то саме тепер пригтовляється для них висилку.

На запит, скільки нових членів приєднали до У.Н.Союзу постійні організатори впродовж 1948 року, секретар ствердив, що на всіх 3,985 нових членів, що були зорганізовані в 1948 році, постійні організатори приєднали 1,613 членів. На дальший запит секретар вяснив ще, що на всіх новоприєднаних в кампанії членів, 835 припадає на Канаду.

Обговорюючи культурну працю У.Н.Союзу в минулому році, секретар підчеркнув, що крім видання книжки про Івана Франка в англійській мові, чиналим вкладом в цю культурну Союзову діяльність треба вважати теж видання українською мовою Ювілейного Календаря-Альманаху У.Н.Союзу.

На цьому закінчено дискусію на звітном гол. секретаря. (Дальше буде).

що кухня не винна. Кількість людей на острів обчислюється по ложках, котрі, знаходяться в обігу, і з того розрахунку ідальня виходить і точно таку кількість тарілок ставиться на столи. Натомість кидається у вічі дивна подібність людей, котрі бувають на першій і на другій турі в ідальні, але адміністрація тут не терпить і має чисту совість.

Наша недавня радість з приводу відсутності карток, ще-ає, і ми вже самі пропонуємо завести картки, але дарма! Спроба заведення карток-системи на Острові-Квітів коштувала так багато клопотів і потерпіла таке ганебне фіаско, що про неї адміністрація не хоче більше навіть слухати, бо коли почали видавати картки для першого транспорту, то на 8500 людей розійшлося понад 2,000 карток.

Едине, що залишилось робити — пристосуватися і перетерпіти, тим більше, що на кожному кроці доводиться стикатися і звикати до цілком нових законів і темпів життя.

Якщо німець каже: „Ніколи не відкладай на завтра того, що можеш зробити сьогодні“, а для американця час — гроші, то бразилійська мудрість на цей випадок життя мусить іти в парі з нашою славетною приказкою, що „робота не вояк — у ліс не втече“, і тому бразилієць ніколи не спішиться з тим, що можна відкласти. Але навіть коли праця стає поперед життя „немилючою konieczністю, бразилієць виконує її добросовісно і спокійно, не витрачаючи задрма нервів і не кваплячись її скоро закінчити.“

Пасієнці! — ось правдивий девіз бразилійського життя.

Так, наприклад, лікарська комісія, через яку мали пройти на Острові Квітів всі новоприбулі впродовж трьох днів, чинились близько двох тижнів. Спочатку наші люди звільняли точно о 10 годині ранку, коли мала починатися праця комісії, терпеливо чекали годину і навіть більше, але, переконавшись, що пунктуальність на новій землі не є зовсім такою доконченою річчю, почали і собі пристосовуватись до місцевих звичаїв. Якщо у перших днях іммігранти чекали на лікарів, то пізніше ролі помінялися, і в той час, коли лікарі терпеливо чекали на пацієнтів, то останні ловили ріб-бу або крабів, чи були зайняті розв'язками різних політичних проблем. Нарешті комісія скінчила свою працю і відійшла, а щось по чотирьох днях з'явилася ще одна господиня, котра „все якось не мала часу на ту комісію піти, бо то, чуєте, четверто дітей, то“ так лиш ся здає“.

І нічого! Знову викликали цілу комісію в повному складі з Ріо де Жанейро, огляну-ля і маму і діточку, спокійно, чемно, навіть без докорів чи здикування, з правдивою філозофською пасієнцією.

Або ось другий характерний факт:

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПРАВДИВІЯ УКРАЇНСЬКІЯ ФОЛЬКЛОР

ПІД СОВЕТАМИ (Українські Приповідки-Частинки)

Зібрав Гр. Сенько

Ціна 25 центів.

З цих приповідей кожний може порозуміти, що дуже український нарід по кожному українському слову.

Замовлення враз з належністю свати до:

"СВОВОДА"

P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЖОРСТОКІ СВІТАНКИ

РОМАН (у двох частинах)
кожна по 235 сторін, разом 470 сторін опрацьованих в твердій полотної оправі.

Написав СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ.

Ціна \$3.25.

Замовлення враз з належністю слати до:

"СВОВОДА"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.